

Boeddhisme

In deze les wordt de leerling bekend gemaakt met het boeddhisme. Het gaat om een eerste kennismaking, waarbij slechts enkele aspecten aan bod komen.

Doelstellingen:

1. De leerlingen beschrijven de levensloop van Boeddha.
2. De leerlingen verklaren de naam 'Boeddha'.
3. De leerlingen worden zich bewust van hun eigen (mogelijke) blindheid voor het lijden.
4. De leerlingen leggen de vier edele waarheden uit.
5. De leerlingen geven hun mening over de boeddhistische ik-loosheid.
6. De leerlingen beschrijven een meditatietechniek.
7. De leerlingen bezinnen zich op overeenkomsten en verschillen met het christelijk geloof.

Invulling

Doelstelling 1 en 2.

De belangrijkste zaken uit het leven van Boeddha worden door de leerling gelezen. Daarbij wordt ook duidelijk wat 'Boeddha' betekent. Dat levensverhaal bevat heel wat legendarische elementen.

Daarna probeert de leerling enkele prenten die de belangrijke stadia in Boeddha's leven tonen, in de juiste volgorde te zetten. (Zie leerlingenblad). Men kan ook gebruik maken van een kort overzicht van het leven van Boeddha (2:34'): <https://www.youtube.com/watch?v=MUiJZHA7p5U> (Voor de leerkracht is een uitgebreider versie van het leven van Boeddha beschikbaar op: <http://www.sleuteltotinzicht.nl/div050.htm>)

Doelstelling 3.

Als we het leven van Boeddha bekijken, valt op hoe blind hij aanvankelijk was voor het lijden. Pas toen hij 29 werd, werd hij geconfronteerd met verschillende vormen van lijden. Hoe staat het met de leerlingen? Hebben zij oog voor het lijden? Welk lijden? Waar? Is er lijden in de onmiddellijke omgeving van de leerling, in zijn of haar leven zelf?

Doelstelling 4 en 5.

De vier edele waarheden zijn: Leven is lijden, oorzaak lijden is verlangen, onthechting, het waren zien en het juiste doen. Deze leer van Boeddha kan op een leuke manier gebracht worden door te kijken naar een beeldfragment: <http://www.schooltv.nl/video/boeddha-in-het-rijk-van-het-midden/> (5:23'). Belangrijk is het gesprek met de leerlingen: wat vinden zij van deze vier 'waarheden'? De leerlingen kunnen hun eigen visie/mening over elk van deze vier waarheden formuleren. Vanaf 2:22': het 'ik' is een illusie, wordt duidelijk door meditatie. Wat vinden de leerlingen daarvan? Wat is het verschil tussen 'ego' en 'egoïsme'? Vanaf 3:50: ethiek: respect voor het levende. Hoe zien de leerlingen dat? Hoever moet je gaan in dat respect? Geen vlees eten? Klopt het dat je niet teveel moet bezig zijn met jezelf?

Doelstelling 6.

De leerlingen leggen uit wat meditatie is, welke vormen er zijn (beschrijven een vorm), en geven weer wat het doel van meditatie is. Eventueel kan worden ingegaan op mindfulness (misschien ken de leerling dat?): het observeren van je eigen denken, van je eigen gevoelens van kwaadheid, somberheid, vreugde, ... zonder te oordelen. Wat gebeurt er als je jezelf observeert? Je neemt afstand van jezelf, gevoelens verliezen hun kracht.

Doelstelling 7.

Overeenkomsten zijn er vooral op ethisch gebied. De leerlingen zoeken enkele overeenkomsten tussen Boeddhisme en Christendom. Helemaal hetzelfde zijn beide godsdiensten ook op dit vlak niet. Boeddhisme ziet nare gevolgen van slechte daden als karma, het christendom kan die zien als een oordeel van God (Gal.6:7).

Verschillen. Een cruciaal verschil tussen boeddhisme en christendom is de vergeving van zonden. In het boeddhisme zal men zijn eigen (slechte) karma moeten verwerken, in de hel of door slechte dingen die men in dit leven tegenkomt. In de leerlingenbladen wordt dit karma principe uitgelegd aan de hand van een beeldverhaal over Angulimala. De strip komt uit: <http://www.samvel.net/komix/2010/angulimala/> De tekst in de tekstballonnen is geen vertaling uit het Engels maar gebaseerd op volgende tekst van H.W. Schumann, *Boeddhisme: Stichter, scholen en systemen*, Rotterdam 1996, 97.

“Nadat de rover Angulimala de verwerpelijkheid van zijn roversleven ingezien had en tot de boeddhistische monniksorde toegetreden was, werd hij op een dag bij de bedelronde door Savatthi door de bewoners met stenen bekogeld. De Boeddha, die hem bloedend, met gebroken bedelnap en verscheurde pij zag terugkomen, merkte daarbij op: Verdraag het, brahmaan! De uitwerking van de daden (karma) waardoor je vele jaren in de hel zou moeten branden, de uitwerking van deze daden ervaar je nu al in dit leven”.

Dit onontkoombare karma vergelijken we met de vergeving van zonden door het offer van Jezus Christus. (Natuurlijk kunnen bepaalde zonden wel gevolgen blijven hebben voor de christen; maar zij zijn geen middel tot uitboeting ervan).

Tenslotte.

In bijlage zijn enkele werkbladen opgenomen over boeddhisme. Zoals ze nu zijn opgesteld kunnen ze gebruikt worden in een klas met meerdere leerlingen. In de klas worden enkele hoeken ingericht:

- leestekst over het leven van Boeddha: ‘het leven van de historische Boeddha’ (Boeddha)
- tekeningen (foto’s) over het leven van Boeddha: in volgorde plaatsen (Boeddha)
- leestekst : ‘de diepere betekenis van Boeddha’s verhaal’ (Boeddha)
- via internet beeldmateriaal bekijken (Dharma)
- leestekst over meditatie (Dharma)
- stripverhaal over Angulimala en over Jezus’ zoenoffer (Boeddhisme en Christendom)

De leerling heeft drie invulbladen ('Boeddha', 'Dharma' en 'Boeddhisme en Christendom') en kan zelf in drie 'verbetersleutels' zijn of haar antwoorden vergelijken met de juiste antwoorden. Heeft men maar één of twee leerlingen, dan kan het materiaal gewoon persoonlijk gegeven worden, dan zijn geen hoeken in de klas nodig.